

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version:

Ingela Bodbacka-Rak (2019). *Samtidskonst om flykt och ett nytt liv*. Österbottens tidning, 18.11.2018, s. 16.

● I biennalen Manifesta 12 i Palermo valde många konstnärer att arbeta med temat flykt och vad det innebär att försöka skapa sig ett nytt liv någon annanstans än i sitt hemland.

Samtidskonst om flykt och ett nytt liv

Manifesta 12 i Palermo har precis avslutats och staden återgår nu till ett liv utan samtidskonsten märkbart synlig i stadsbilden.

Biennalen har arrangerats vartannat år sedan 1996 i olika städer i Europa. Placeringen av Manifesta i Palermo känns aktuell och angelägen med tanke på dagens flyktingströmmar och Siciliens historia med mångkulturalism sedan en lång tid tillbaka.

Ibland har mångfalden fungerat bra och ibland sämre. Men Palermo kan utan överdrift sägas vara en kulturell smältdegel såväl i ett historiskt som ur ett samtida perspektiv.

DE OLIKA HELHETERNA av samtidskonsten fanns runt om i staden, främst i de historiska delarna, men också på andra platser och utanför staden.

Utmärkande för Manifesta i Palermo var att så stora helheter hade direkta kopplingar till staden och att

många av de inbjudna konstnärerna hade gjort egna efterforskningar i öns historia och dess miljö ur ett brett perspektiv.

Ett övergripande tema som konstnärerna arbetat med var att många människor tvingas lämna sina hemländer och vad det egentligen innebär att försöka skapa sig ett nytt, drägligt liv och börja på nytt någon annanstans.

Miljöförstöring och förändrande kustresor på Sicilien gestaltades också i ett flertal verk. Trädgårdar, grönska, växter och träd var ett

”Konsten var inte placerad i institutioner eller museer utan i palats, kyrkor och inte minst i trädgårdar.”

starkt och tydligt uttryck och angav kanske ytterst tonen för Manifesta 12.

KONSTEN VAR inte placerad i institutioner eller museer utan i palats, kyrkor och inte minst i olika trädgårdar. I Palermos fantastiska botaniska trädgård från sent 1700-tal, Orto Botanico, fanns en omfattande helhet som mycket fint utgjorde ett möte med växterna och träden.

Här fanns Leone Continis installation, ”Foreign Farmers”. Konstnären hade studerat hur växter förflyttat sig från sina ursprungliga platser, med vinden eller tillsammans med människor som velat ha med sig sina kända växter då de av olika orsaker emigrerat.

Både människor och växter rör på sig hela tiden, ingenting är statiskt. Människor och växter lever i samverkan och delar också liknande öden. Mycket vackert och poetiskt.

I ett av växthusen i trädgården

Konst

- Manifesta 12. The Planetary garden. Cultivating Coexistence.
- Palermo, Sicilien.
- 16.6–4.11.2018.

fanns en installation av Alberto Baraya (Colombia), ”New Herbs from Palermo and Surroundings. A Sicilian Expedition”. Ett fritt hängande herbarium med inramade artificiella växter samsades fint med de levande växterna i växthuset. Konstnären hade rört sig runtom på ön och samlat in plastblommor, växter och prydnadsföremål från olika utomhusaltare. Dylika altare finns i hela Medelhavsområdet.

Som Manifestabesökare var det mycket givande att röra sig mellan de olika verken i den botaniska trädgården med dess fantastiska växter

och träd från Italiens tidigare kolonier. Ibland kändes det nästan som om trädgården tog över konsten.

Att få möjlighet att ta del av samtidskonsten i de gamla, många gånger relativt förfallna, palatsen var också en upplevelse i sig.

I PALAZZO BUTERA fanns det också verk som relaterade till Palermo och Sicilien. En videoinstallation av Uriel Orlow (Schweiz) med titeln ”Wishing Trees” utgick från tre verkliga träd, träd som är viktiga symboler för olika händelser på Sicilien – bland annat kampen mot maffian och minnet av avrättningen av en domare som kämpat mot maffian.

Ett träd står också för hopp och önskningar, och konstnären skildrar det utgående från afrikanska migranternas berättelser om sina liv i Palermo.

I ett annat palats, i en stor sal med morisk arkitektur, finns ett ”berg”

Leone Continis verk "Foreign Farmers". Konstnären hade studerat hur växter förflyttat sig från sina ursprungliga platser, med vinden eller tillsammans med människor som velat ha med sig sina växter då de emigrerat. FOTO: WOLFGANG TRÄGER

"Att få möjlighet att ta del av samtidskonsten i de gamla, många gånger relativt förfallna, palatsen var också en upplevelse i sig."

av salt, "The Soul of Salt" av Patricia Kaersenhout (Nederländerna). Det är visuellt och gnistrande skönt. Installationen av salt går tillbaka till en slavlegend från Karibien, där man tänkte sig att genom att äta salt skulle man bli så lätt så att det blev möjligt att flyga tillbaka, hem till Afrika.

DET FANNS OCKSÅ delar av Manifesta uppe i fysiska, verkliga berg. Pizzo

Patricia Kaersenhouts saltberg, "The Soul of Salt". FOTO: WOLFGANG TRÄGER

Sella är den högsta toppen av berget Monte Gallo en bit utanför Palermo. För cirka 40 år sedan byggde maffian 170 villor här. Byggnaderna stoppades men ännu i dag står

husskeletten kvar. Olika konstnärsgupper har gjort olika projekt för att befria berget. Debatten om berget går vidare även efter Manifesta.

Alberto Barayas verk "New Herbs from Palermo and Surroundings. A Sicilian Expedition". FOTO: WOLFGANG TRÄGER

Hur samtidskonsten går vidare i Palermo efter Manifesta är en annan fråga. Men biennalens huvudtema och rubrik: The Planetary Garden. Cultivating Coexistence, "odla

samexistens" – är fortfarande högaktuellt för oss alla.

Manifesta13 kommer att anordnas i Marseille 2020.
Ingela Bodbacka-Rak